

پایان نامه کارشناسی ارشد

رشته علوم حدیث

گرایش نهج البلاغه

عنوان پایان نامه

إعراب و بلاغت نهج البلاغه (خطبه های ۱۵۲ تا ۱۶۰)

استاد راهنما

دکتر محمدرضا شاهرودی

استاد مشاور

عبدالرسول عبایی

دانشجو

راضیه تاجری

ماه و سال دفاع

فروردین ۱۳۹۱

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پایان نامه کارشناسی ارشد

رشته علوم حدیث

گرایش نهج البلاغه

عنوان پایان نامه

إعراب و بلاغت نهج البلاغه (خطبه ۱۵۲ تا ۱۶۰)

استاد راهنما

دکتر محمدرضا شاهرودی

استاد مشاور

عبدالرسول عبایی

دانشجو

راضیه تاجری

ماه و سال دفاع

فروردین ۱۳۹۱

تمام حقوق این اثر متعلق به دانشکده علوم حدیث است.

عن امیرالمؤمنین علیه السلام:

إِنَّا لِأَمْرَاءِ الْعَالَمِ وَفِينَا تَنْهَبُ مَرْوَةَ وَ مَلِكِنَا تَمَدَّ كَيْتُ نُصُونُهُ

ما براستی امیران سخنیم و ریشه‌های آن در وجود ما فرو نشسته و شاخه
های آن بر ما فروهشته اند.

خطبه ۲۳۳

تقدیم به پیشگاه امیر بیان، امام علی علیه السلام

از رهگذر خاک سر کوی شما بود
هر نافه که در دست نسیم سحر افتاد

سپاس‌گزاری:

با سپاس بی‌کران از حضرت دوست که هرچه هست از اوست و این اوراق ناچیز برگه‌ای از رحمت اوست با تقدیم بی‌کران از همه آنانی که در طول دوره تحصیلاتم خوشه چین خرمن فضل و دانششان بوده‌ام بویژه استادان ارجمند دکتر محمدرضا شاهرودی و آقای عبدالرسول عبایی که اینجانب را در تدوین بهتر این پایان‌نامه یاری دادند.

نیز با تشکر فراوان از پدر و مادر عزیز که همواره قدردان مهرورزی‌ها و دوستی‌های ایشان خواهم بود.

چکیده:

إعراب همان تطبیق قواعد مسلم نحوی با متون برجسته زبان و ادبیات عرب است که در نتیجه باعث شناخت وجوه مختلف معنای وظیفی یک لفظ در جمله می‌شود. پرداختن به إعراب در قرآن و احادیث در بهره‌گیری درست از مفاهیم والا و مضامین عالی این دو منبع پرفیض نقش اساسی دارد؛ زیرا بدون توجه به آن درک صحیح نصوص و متون ادبی میسر نیست و هرگونه خطای إعرابی ممکن است به فهم نادرست سخن منتهی شود به گونه‌ای که از مقصود گوینده و نویسنده کاملاً بدور باشد. در این پژوهش خطبه‌های ۱۵۲ تا ۱۶۰ نهج‌البلاغه از جهت إعراب و بلاغت، مورد بررسی و کاوش قرار گرفته است و در کنار پرداختن به این دو موضوع که از شاخصه‌های مهم در فهم صحیح یک متن هستند، میزان اثر گذاری این دو مهم (وجوه إعرابی و تحلیل و بلاغی) در فهم مراد امیرالمؤمنین علیه السلام مورد بررسی قرار داده شده است. به این نحو که در بخش إعراب، نقش دستوری مفردات و جملات مورد بررسی قرار گرفته، نیز اختلافات نحوی در حد و حوصله این پایان نامه استخراج شده است؛ سپس در بخش بلاغت، با مد نظر قرار دادن آموزه‌های سه حوزه معانی، بیان و بدیع، نکات و بررسی‌های لازم در هر یک از این حوزه‌ها در خطبه‌های فوق‌الذکر بیان گردیده و موارد اختلافی آن بررسی شده است.

کلید واژه‌ها:

إعراب، بلاغت، نهج‌البلاغه.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
فصل اول گزاره‌های تحقیق و کلیات.....	۲۲
۱.۱. گزاره‌های تحقیق.....	۲۲
۱.۱.۱. بیان مسأله تحقیق.....	۲۳
۱.۱.۲. ضرورت و اهداف.....	۲۳
۱.۱.۳. سوالات تحقیق.....	۲۴
۱.۱.۴. فرضیات تحقیق.....	۲۴
۱.۱.۵. پیشینه تحقیق.....	۲۴
۱.۱.۶. نتایج علمی و عملی تحقیق.....	۲۵
۱.۲. کلیات.....	۲۵
۱.۲.۱. إعراب و تأثیر آن در فهم کلام.....	۲۴
۱.۲.۲. فصاحت و بلاغت.....	۳۱
۱.۲.۳. فصاحت و بلاغت امام علی علیه السلام.....	۳۲
۱.۲.۴. زیبایی سخن از دیدگاه امام علی علیه السلام.....	۳۳
۱.۲.۵. نظرات ادیبان و بزرگان در باره فصاحت و بلاغت نهج البلاغه.....	۳۴
فصل دوم وجوه إعرابی خطبه‌های ۱۵۲ تا ۱۶۰.....	۳۹
۲.۱. إعراب الخطبة المائة والثانية والخمسون.....	۴۰
۲.۱.۱. القسم الأول.....	۴۰
۲.۱.۲. القسم الثاني.....	۴۵
۲.۲.۱. إعراب الخطبة المائة والثالثة والخمسون.....	۵۰
۲.۲.۲. القسم الأول.....	۵۰
۲.۲.۳. القسم الثاني.....	۵۱
۲.۲.۴. القسم الثالث.....	۵۵
۲.۲.۵. القسم الرابع.....	۵۹
۲.۳. الخطبة المائة والرابعة والخمسون.....	۶۴

٦٤	٢.٣.١. القسم الأول.....
٦٧	٢.٣.٢. القسم الثاني.....
٧١	٢.٣.٣. القسم الثالث.....
٧٣	٢.٤. الخطبة المئة والخامسة والخمسون.....
٧٤	٢.٤.١. القسم الأول.....
٧٦	٢.٤.٢. القسم الثاني.....
٨٤	٢.٥. الخطبة المئة والسادسة والخمسون.....
٨٥	٢.٥.١. القسم الأول.....
٨٨	٢.٥.٢. القسم الثاني.....
٩٠	٢.٥.٣. القسم الثالث.....
٩٣	٢.٥.٤. القسم الرابع.....
١٠٠	٢.٦. إعراب الخطبة المئة والسابعة والخمسون.....
١٠١	٢.٦.١. القسم الأول.....
١٠٤	٢.٦.٢. القسم الثاني.....
١١٣	٢.٧. الخطبة المئة والثامنة والخمسون.....
١١٣	٢.٧.١. القسم الأول.....
١١٥	٢.٧.٢. القسم الثاني.....
١١٩	٢.٨. الخطبة المئة والتاسعة والخمسون.....
١١٩	٢.٨.١. القسم الأول.....
١٢٠	٢.٩. الخطبة المئة والستون.....
١٢١	٢.٩.١. القسم الأول.....
١٢٨	٢.٩.٢. القسم الثاني.....
١٣٣	٢.٩.٣. القسم الثالث.....
١٣٥	٢.٩.٤. القسم الرابع.....
١٤٠	٢.٩.٥. القسم الخامس.....

فصل سوم تحلیل بلاغی خطبه‌های ۱۵۲ تا ۱۶۰ ..... ۱۵۴

۳.۱ بلاغت خطبه ۱۵۲ ..... ۱۵۵

۳.۱.۱ تحلیل خطبه ۱۵۲ از منظر آموزه‌های معانی ۱۵۵

۳.۱.۱.۱ انواع جملات خبری و انشائی و معانی آنها در خطبه ۱۵۲: ۱۵۵

۳.۱.۱.۲ حالت‌های اسناد، مسند و مسندِ اِلیه و متعلقات آنها در خطبه ۱۵۲: ۱۵۵

۳.۱.۱.۳ وصل و فصل در خطبه ۱۵۲ ..... ۱۵۶

۳.۱.۱.۴ ایجاز و اطناب در خطبه ۱۵۲ ..... ۱۵۷

۳.۱.۱.۴ مساوات در خطبه ۱۵۲ ..... ۱۵۸

۳.۱.۲ تحلیل خطبه ۱۵۲ از منظر آموزه‌های علم بیان ۱۵۹

۳.۱.۲.۱ موارد تشبیه در خطبه ۱۵۲ ..... ۱۵۹

۳.۱.۲.۲ موارد استعاره در خطبه ۱۵۲ ..... ۱۵۹

۳.۱.۳ تحلیل خطبه ۱۵۲ از منظر آموزه‌های علم بدیع ۱۶۲

۳.۱.۳.۱ محسنات معنوی در خطبه ۱۵۲ ..... ۱۶۲

۳.۱.۳.۱.۱ طباق در خطبه ۱۵۲ ..... ۱۶۲

۳.۱.۳.۲ محسنات لفظی در خطبه ۱۵۲ ..... ۱۶۲

۳.۱.۳.۲.۱ بראعت استهلال در خطبه ۱۵۲ ..... ۱۶۲

۳.۱.۳.۲.۲ سجع در خطبه ۱۵۲ ..... ۱۶۲

۳.۱.۳.۲.۳ مقابله در خطبه ۱۵۲ ..... ۱۶۳

۳.۱.۳.۲.۴ مراعاة النظیر در خطبه ۱۵۲ ..... ۱۶۳

۳.۱.۳.۲.۵ جناس در خطبه ۱۵۲ ..... ۱۶۳

۳.۱.۳.۲.۶ اقتباس در خطبه ۱۵۲ ..... ۱۶۳

۳.۱.۳.۲.۷ مذهب کلامی در خطبه ۱۵۲ ..... ۱۶۴

۳.۲ تحلیل بلاغی خطبه ۱۵۳ ..... ۱۶۴

۳.۲.۱ تحلیل خطبه ۱۵۳ از منظر آموزه‌های علم معانی ۱۶۴

۳.۲.۱.۱ حالت‌های اسناد، مسند و مسندِ اِلیه و متعلقات آنها در خطبه ۱۵۳ ..... ۱۶۴

۳.۲.۱.۲ انواع جملات خبری و انشائی و معانی آنها در خطبه ۱۵۳ ..... ۱۶۵

۳.۲.۱.۳ وصل و فصل در خطبه ۱۵۳ ..... ۱۶۶

۱۶۷.....	۳.۲.۱.۳. اطناب و ایجاز در خطبه ۱۵۳.....
۱۶۸.....	۳.۲.۱.۴. مساوات در خطبه ۱۵۳.....
۱۶۸.....	۳.۲.۲. تحلیل خطبه ۱۵۳ از منظر آموزه‌های علم بیان.....
۱۶۸.....	۳.۲.۲.۱. موارد استعاره در خطبه ۱۵۳.....
۱۷۰.....	۳.۲.۲.۲. موارد تشبیه در خطبه ۱۵۳.....
۱۷۰.....	۳.۲.۲.۳. موارد کنایه در خطبه ۱۵۳.....
۱۷۰.....	۳.۲.۲.۴. موارد مجاز در خطبه ۱۵۳.....
۱۷۱.....	۳.۲.۳. تحلیل خطبه ۱۵۳ از منظر آموزه‌های علم بدیع.....
۱۷۱.....	۳.۲.۳.۱. محسنات لفظی در خطبه ۱۵۳.....
۱۷۱.....	۳.۲.۳.۱.۱. مراعاة النظر در خطبه ۱۵۳.....
۱۷۱.....	۳.۲.۳.۱.۲. سجع در خطبه ۱۵۳.....
۱۷۲.....	۳.۲.۳.۱.۳. جناس در خطبه ۱۵۳.....
۱۷۲.....	۳.۲.۳.۱.۴. اقتباس در خطبه ۱۵۳.....
۱۷۲.....	۳.۲.۳.۱.۵. تکریر در خطبه ۱۵۳.....
۱۷۲.....	۳.۲.۳.۱.۶. طباق در خطبه ۱۵۳.....
۱۷۲.....	۳.۲.۳.۲. محسنات معنوی در خطبه ۱۵۳.....
۱۷۲.....	۳.۲.۳.۲.۱. حسن النسق در خطبه ۱۵۳.....
۱۷۳.....	۳.۳. تحلیل بلاغی خطبه ۱۵۴.....
۱۷۳.....	۳.۳.۱. تحلیل خطبه ۱۵۴ از منظر آموزه‌های علم معانی.....
۱۷۳.....	۳.۳.۱.۱. انواع جملات انشاء و خبر و معانی آنها در خطبه ۱۵۴.....
۱۷۴.....	۳.۳.۱.۲. حالت‌های اسناد، مسند و مسندلیه و متعلقات آنها در خطبه ۱۵۴.....
۱۷۴.....	۳.۳.۱.۳. وصل و فصل در خطبه ۱۵۴.....
۱۷۵.....	۳.۳.۱.۴. اطناب و ایجاز در خطبه ۱۵۴.....
۱۷۶.....	۳.۳.۱.۵. مساوات در خطبه ۱۵۴.....
۱۷۶.....	۳.۳.۲. تحلیل خطبه ۱۵۴ از منظر آموزه‌های علم بیان.....
۱۷۶.....	۳.۳.۲.۱. تشبیه در خطبه ۱۵۴.....
۱۷۷.....	۳.۳.۲.۲. موارد استعاره در خطبه ۱۵۴.....
۱۷۹.....	۳.۳.۲.۳. موارد کنایه در خطبه ۱۵۴.....

۱۸۰	.....	۳.۳.۲.۴	تمثیل در خطبه ۱۵۴
۱۸۱	.....	۳.۳.۳	تحلیل خطبه ۱۵۴ از منظر آموزه‌های علم بدیع
۱۸۱	.....	۳.۳.۳.۱	محسنات لفظی در خطبه ۱۵۴
۱۸۱	.....	۳.۳.۳.۱.۱	سجع در خطبه ۱۵۴
۱۸۱	.....	۳.۳.۳.۱.۲	جناس در خطبه ۱۵۴
۱۸۱	.....	۳.۳.۳.۱.۳	اشارات قرآنی و حدیثی در خطبه ۱۵۴
۱۸۲	.....	۳.۳.۳.۲	محسنات معنوی در خطبه ۱۵۴
۱۸۲	.....	۳.۳.۳.۲.۱	مقابله در خطبه ۱۵۴
۱۸۲	.....	۳.۳.۳.۲.۲	طباق در خطبه ۱۵۴
۱۸۲	.....	۳.۳.۳.۲.۳	عکس در خطبه ۱۵۴
۱۸۳	.....	۳.۴	قسمت اول تحلیل بلاغی خطبه ۱۵۵
۱۸۳	.....	۳.۴.۱	تحلیل قسمت اول خطبه ۱۵۵ از منظر آموزه‌های علم معانی
۱۸۳	.....	۳.۴.۱.۱	انواع جملات انشاء و خبر و معانی آنها معانی در قسمت اول خطبه ۱۵۵
۱۸۳	.....	۳.۴.۱.۲	حالت‌های اسناد، مسند و مسند‌الیه و متعلقات آنها در قسمت اول خطبه ۱۵۵
۱۸۴	.....	۳.۴.۱.۳	وصل و فصل در قسمت اول خطبه ۱۵۵
۱۸۴	.....	۳.۴.۱.۴	اطناب و ایجاز قسمت اول خطبه ۱۵۵
۱۸۵	.....	۳.۴.۲	تحلیل قسمت اول خطبه ۱۵۵ از منظر آموزه‌های علم بیان
۱۸۵	.....	۳.۴.۲.۱	استعاره در قسمت اول خطبه ۱۵۵
۱۸۶	.....	۳.۴.۳	تحلیل قسمت اول خطبه ۱۵۵ از منظر آموزه‌های علم بدیع
۱۸۶	.....	۳.۴.۳.۱	محسنات لفظی در قسمت اول خطبه ۱۵۵
۱۸۶	.....	۳.۴.۳.۱.۱	براعت استهلال در قسمت اول خطبه ۱۵۵
۱۸۶	.....	۳.۴.۳.۱.۲	سجع در قسمت اول خطبه ۱۵۵
۱۸۶	.....	۳.۴.۳.۱.۳	جناس در قسمت اول خطبه ۱۵۵
۱۸۶	.....	۳.۴.۳.۲	محسنات معنوی در قسمت اول خطبه ۱۵۵
۱۸۶	.....	۳.۴.۳.۲.۱	حسن النسق در قسمت اول خطبه ۱۵۵
۱۸۶	.....	۳.۵	قسمت دوم تحلیل بلاغی خطبه ۱۵۵
۱۸۷	.....	۳.۵.۱	تحلیل قسمت دوم خطبه ۱۵۵ از منظر آموزه‌های علم معانی
۱۸۷	.....	۳.۵.۱.۱	انواع جملات انشاء و خبر و معانی آنها در قسمت دوم خطبه ۱۵۵

۱۸۷.....	۳.۵.۱.۲. حالت‌های اسناد، مسند و مسندالیه و متعلقات آنها در قسمت دوم خطبه ۱۵۵.....
۱۸۸.....	۳.۵.۱.۳. وصل و فصل قسمت دوم در خطبه ۱۵۵.....
۱۸۸.....	۳.۵.۱.۴. اطناب و ایجاز در قسمت دوم خطبه ۱۵۵.....
۱۸۹.....	۳.۵.۱.۵. مساوات در قسمت دوم خطبه ۱۵۵.....
۱۸۹.....	۳.۵.۲. تحلیل قسمت دوم خطبه ۱۵۵ از منظر آموزه‌های علم بیان.....
۱۸۹.....	۳.۵.۲.۱. تشبیه در قسمت دوم خطبه ۱۵۵.....
۱۸۹.....	۳.۵.۲.۲. موارد استعاره در قسمت دوم خطبه ۱۵۵.....
۱۹۰.....	۳.۵.۲.۳. مجاز در قسمت دوم خطبه ۱۵۵.....
۱۹۰.....	۳.۵.۲.۴. موارد کنایه در قسمت دوم خطبه ۱۵۵.....
۱۹۰.....	۳.۵.۳. تحلیل قسمت دوم خطبه ۱۵۵ از منظر آموزه‌های علم بدیع.....
۱۹۰.....	۳.۵.۳.۱. محسنات معنوی قسمت دوم در خطبه ۱۵۵.....
۱۹۰.....	۳.۵.۳.۱.۱. مقابله در قسمت دوم خطبه ۱۵۵.....
۱۹۱.....	۳.۵.۳.۱.۲. طباق در قسمت دوم خطبه ۱۵۵.....
۱۹۱.....	۳.۵.۳.۲. محسنات لفظی در قسمت دوم خطبه ۱۵۵.....
۱۹۱.....	۳.۵.۳.۲.۱. سجع در قسمت دوم خطبه ۱۵۵.....
۱۹۲.....	۳.۶. تحلیل بلاغی خطبه ۱۵۶.....
۱۹۲.....	۳.۶.۱. تحلیل خطبه ۱۵۶ از منظر آموزه‌های علم معانی.....
۱۹۲.....	۳.۶.۱.۱. انواع جملات انشاء و خبر و معانی آنها در خطبه ۱۵۶.....
۱۹۳.....	۳.۶.۱.۲. حالت‌های اسناد، مسند و مسندالیه و متعلقات آنها در خطبه ۱۵۶.....
۱۹۴.....	۳.۶.۱.۳. وصل و فصل در خطبه ۱۵۶.....
۱۹۵.....	۳.۶.۱.۴. مساوات در خطبه ۱۵۶.....
۱۹۶.....	۳.۶.۱.۵. اطناب و ایجاز در خطبه ۱۵۶.....
۱۹۷.....	۳.۶.۲. تحلیل خطبه ۱۵۶ از منظر آموزه‌های علم بیان.....
۱۹۷.....	۳.۶.۲.۱. موارد تشبیه در خطبه ۱۵۶.....
۱۹۷.....	۳.۶.۲.۲. موارد استعاره در خطبه ۱۵۶.....
۱۹۸.....	۳.۶.۲.۳. کنایه در خطبه ۱۵۶.....
۱۹۹.....	۳.۶.۳. تحلیل خطبه ۱۵۶ از منظر آموزه‌های علم بدیع.....
۱۹۹.....	۳.۶.۳.۱. محسنات لفظی در خطبه ۱۵۶.....

۱۹۹.....	۳۶.۳.۱.۱. سجع در خطبه ۱۵۶.....
۲۰۰.....	۳۶.۳.۱.۲. جناس در خطبه ۱۵۶.....
۲۰۰.....	۳۶.۳.۱.۳. عکس در خطبه ۱۵۶.....
۲۰۰.....	۳۶.۳.۱.۴. تضمین در خطبه ۱۵۶.....
۲۰۰.....	۳۶.۳.۲. محسنات معنوی در خطبه ۱۵۶.....
۲۰۰.....	۳۶.۳.۲.۱. مراعاة النظیر در خطبه ۱۵۶.....
۲۰۰.....	۳۶.۳.۲.۲. تضاد در خطبه ۱۵۶.....
۲۰۱.....	۳۶.۳.۲.۳. تقابل در خطبه ۱۵۶.....
۲۰۱.....	۳۶.۳.۲.۴. جمع در خطبه ۱۵۶.....
۲۰۱.....	۳۶.۳.۲.۵. تلمیح و اشارات قرآنی در خطبه ۱۵۶.....
۲۰۱.....	۳.۷. تحلیل بلاغی خطبه ۱۵۷.....
۲۰۱.....	۳.۷.۱. تحلیل خطبه ۱۵۷ از منظر آموزه‌های علم معانی.....
۲۰۱.....	۳.۷.۱.۱. انواع جملات انشاء و خبر و معانی آنها در خطبه ۱۵۷.....
۲۰۲.....	۳.۷.۱.۲. حالت‌های اسناد، مسند و مسندِ اِلیه و متعلقات آنها در خطبه ۱۵۷.....
۲۰۳.....	۳.۷.۱.۳. وصل و فصل در خطبه ۱۵۷.....
۲۰۴.....	۳.۷.۱.۴. مساوات در خطبه ۱۵۷.....
۲۰۴.....	۳.۷.۱.۵. ایجاز و اطناب در خطبه ۱۵۷.....
۲۰۵.....	۳.۷.۲. تحلیل خطبه ۱۵۷ از منظر آموزه‌های علم بیان.....
۲۰۵.....	۳.۷.۲.۱. موارد تشبیه در خطبه ۱۵۷.....
۲۰۶.....	۳.۷.۲.۲. موارد استعاره در خطبه ۱۵۷.....
۲۰۸.....	۳.۷.۲.۳. موارد کنایه در خطبه ۱۵۷.....
۲۰۸.....	۳.۷.۲.۴. تمثیل در خطبه ۱۵۷.....
۲۰۹.....	۳.۷.۳. تحلیل خطبه ۱۵۷ از منظر آموزه‌های علم بدیع.....
۲۰۹.....	۳.۷.۳.۱. محسنات لفظی در خطبه ۱۵۷.....
۲۰۹.....	۳.۷.۳.۱.۱. سجع در خطبه ۱۵۷.....
۲۰۹.....	۳.۷.۳.۲. محسنات معنوی در خطبه ۱۵۷.....
۲۰۹.....	۳.۷.۳.۲.۱. تقابل در خطبه ۱۵۷.....
۲۱۰.....	۳.۷.۳.۲.۲. تلمیح و اشارات قرآنی در خطبه ۱۵۷.....

۲۱۱.....	۳.۸ تحلیل بلاغی خطبه ۱۵۸.....
۲۱۱.....	۳.۸.۱ تحلیل خطبه ۱۵۸ از منظر آموزه‌های علم معانی.....
۲۱۱.....	۳.۸.۱.۱ حالت‌های اسناد، مسند و مسندِ اَلیه و متعلقات آنها در خطبه ۱۵۸.....
۲۱۱.....	۳.۸.۱.۲ انواع جملات انشاء و خبر و معانی آنها در خطبه ۱۵۸.....
۲۱۲.....	۳.۸.۱.۳ وصل و فصل در خطبه ۱۵۸.....
۲۱۲.....	۳.۸.۱.۱.۴ ایجاز و اطناب در خطبه ۱۵۸.....
۲۱۳.....	۳.۸.۲ تحلیل خطبه ۱۵۸ از منظر آموزه‌های علم بیان.....
۲۱۳.....	۳.۸.۲.۱ موارد استعاره در خطبه ۱۵۸.....
۲۱۴.....	۳.۸.۲.۲ موارد کنایه در خطبه ۱۵۸.....
۲۱۵.....	۳.۸.۲.۳ موارد تشبیه در خطبه ۱۵۸.....
۲۱۵.....	۳.۸.۳ تحلیل خطبه ۱۵۸ از منظر آموزه‌های علم بدیع.....
۲۱۵.....	۳.۸.۳.۱ محسنات لفظی در خطبه ۱۵۸.....
۲۱۵.....	۳.۸.۳.۱.۱ سجع در خطبه ۱۵۸.....
۲۱۶.....	۳.۸.۳.۱.۲ تضاد در خطبه ۱۵۸.....
۲۱۶.....	۳.۸.۳.۱.۳ محسنات معنوی در خطبه ۱۵۸.....
۲۱۶.....	۳.۸.۳.۱.۴ اشارات قرآنی در خطبه ۱۵۸.....
۲۱۶.....	۳.۸.۳.۳ مراعاة النظیر در خطبه ۱۵۸.....
۲۱۶.....	۳.۹ تحلیل بلاغی خطبه ۱۵۹.....
۲۱۷.....	۳.۹.۱ تحلیل خطبه ۱۵۹ از منظر آموزه‌های علم معانی.....
۲۱۷.....	۳.۹.۱.۱ حالت‌های اسناد، مسند و مسندِ اَلیه و متعلقات آنها در خطبه ۱۵۹.....
۲۱۷.....	۳.۹.۱.۳ مساوات در خطبه ۱۵۹.....
۲۱۷.....	۳.۹.۲ تحلیل خطبه ۱۵۹ از منظر آموزه‌های علم بیان.....
۲۱۷.....	۳.۹.۲.۱ استعاره در خطبه ۱۵۹.....
۲۱۷.....	۳.۹.۲.۲ کنایه در خطبه ۱۵۹.....
۲۱۸.....	۳.۹.۳ تحلیل خطبه ۱۵۹ از منظر آموزه‌های علم بدیع.....
۲۱۸.....	۳.۹.۳.۱ محسنات لفظی در خطبه ۱۵۹.....
۲۱۸.....	۳.۹.۳.۱.۱ سجع در خطبه ۱۵۹.....
۲۱۸.....	۳.۹.۳.۲ محسنات معنوی در خطبه ۱۵۹.....

۲۱۸.....	۳.۹.۳.۲.۱. تضاد در خطبه ۱۵۹.....
۲۱۸.....	۳.۱۰. قسمت اول تحلیل بلاغی خطبه ۱۶۰.....
۲۱۸.....	۳.۱۰.۱. تحلیل قسمت اول خطبه ۱۶۰ از منظر آموزه‌های علم معانی.....
۲۱۸.....	۳.۱۰.۱.۱. جملات انشاء و خبر و معانی آنها در قسمت اول خطبه ۱۶۰.....
۲۱۹.....	۳.۱۰.۱.۲. فصل و وصل در قسمت اول خطبه ۱۶۰.....
۲۲۰.....	۳.۱۰.۱.۲.۳. ایجاز و اطناب در قسمت اول خطبه ۱۶۰.....
۲۲۰.....	۳.۱۰.۱.۲.۴. مساوات در قسمت اول خطبه ۱۶۰.....
۲۲۱.....	۳.۱۰.۲. تحلیل قسمت اول خطبه ۱۶۰ از منظر آموزه‌های علم بیان.....
۲۲۱.....	۳.۱۰.۲.۱. مجاز در قسمت اول خطبه ۱۶۰.....
۲۲۱.....	۳.۱۰.۲.۲. تشبیه در قسمت اول خطبه ۱۶۰.....
۲۲۱.....	۳.۱۰.۳. تحلیل قسمت اول خطبه ۱۶۰ از منظر آموزه‌های علم بدیع.....
۲۲۱.....	۳.۱۰.۳.۱. محسنات لفظی در قسمت اول خطبه ۱۶۰.....
۲۲۱.....	۳.۱۰.۳.۱.۱. سجع در قسمت اول خطبه ۱۶۰.....
۲۲۲.....	۳.۱۰.۳.۱.۲. جناس در قسمت اول خطبه ۱۶۰.....
۲۲۲.....	۳.۱۰.۳.۱.۴. اقتباس در قسمت اول خطبه ۱۶۰.....
۲۲۲.....	۳.۱۰.۳.۲. محسنات معنوی در قسمت اول خطبه ۱۶۰.....
۲۲۲.....	۳.۱۰.۳.۲.۱. مقابله در قسمت اول خطبه ۱۶۰.....
۲۲۲.....	۳.۱۰.۳.۲.۲. مراعاة النظیر در قسمت اول خطبه ۱۶۰.....
۲۲۲.....	۳.۱۱. قسمت دوم تحلیل بلاغی خطبه ۱۶۰.....
۲۲۲.....	۳.۱۱.۱. تحلیل قسمت دوم خطبه ۱۶۰ از منظر آموزه‌های علم معانی.....
۲۲۲.....	۳.۱۱.۱.۱. جملات انشاء و خبر و معانی آنها در قسمت دوم خطبه ۱۶۰.....
۲۲۴.....	۳.۱۱.۱.۲. حالت‌های اسناد، مسند و مسندُ‌إلیه و متعلقات آنها در قسمت دوم خطبه ۱۶۰.....
۲۲۵.....	۳.۱۱.۱.۳. وصل و فصل در قسمت دوم خطبه ۱۶۰.....
۲۲۵.....	۳.۱۱.۱.۳.۲. ایجاز در قسمت دوم خطبه ۱۶۰.....
۲۲۵.....	۳.۱۱.۲. تحلیل قسمت دوم خطبه ۱۶۰ از منظر آموزه‌های علم بیان.....
۲۲۵.....	۳.۱۱.۲.۱. موارد استعاره در قسمت دوم خطبه ۱۶۰.....
۲۲۶.....	۳.۱۱.۲.۲. موارد کنایه در قسمت دوم خطبه ۱۶۰.....
۲۲۷.....	۳.۱۱.۲.۳. موارد تشبیه در قسمت دوم خطبه ۱۶۰.....

۲۲۷.....	۳.۱۱.۳. تحلیل قسمت دوم خطبه ۱۶۰ از منظر آموزه‌های علم بدیع.....
۲۲۷.....	۳.۱۱.۳.۱. محسنات لفظی در قسمت دوم خطبه ۱۶۰.....
۲۲۷.....	۳.۱۱.۳.۱.۱. سجع در قسمت دوم خطبه ۱۶۰.....
۲۲۷.....	۳.۱۱.۳.۱.۲. اقتباس در قسمت دوم خطبه ۱۶۰.....
۲۲۸.....	۳.۱۱.۳.۲. محسنات معنوی در قسمت دوم خطبه ۱۶۰.....
۲۲۸.....	۳.۱۱.۳.۲.۱. مقابله در قسمت دوم خطبه ۱۶۰.....
۲۲۸.....	۳.۱۱.۳.۲.۲. تضاد در قسمت دوم خطبه ۱۶۰.....
۲۲۸.....	۳.۱۲. قسمت سوم تحلیل بلاغی خطبه ۱۶۰.....
۲۲۸.....	۳.۱۲.۱. تحلیل قسمت سوم خطبه ۱۶۰ از منظر آموزه‌های علم معانی.....
۲۲۸.....	۳.۱۲.۱.۱. جملات انشاء و خبر و معانی آنها در قسمت سوم خطبه ۱۶۰.....
۲۲۹.....	۳.۱۲.۱.۲. فصل و وصل در قسمت سوم خطبه ۱۶۰.....
۲۳۰.....	۳.۱۲.۱.۳. مساوات در قسمت سوم خطبه ۱۶۰.....
۲۳۰.....	۳.۱۲.۱.۴. ایجاز و اطناب در قسمت سوم خطبه ۱۶۰.....
۲۳۱.....	۳.۱۲.۲. تحلیل قسمت سوم خطبه ۱۶۰ از منظر آموزه‌های علم بیان.....
۲۳۱.....	۳.۱۲.۲.۱. موارد کنایه در قسمت سوم خطبه ۱۶۰.....
۲۳۱.....	۳.۱۲.۲.۲. تشبیه در قسمت سوم خطبه ۱۶۰.....
۲۳۱.....	۳.۱۲.۲.۳. موارد استعاره در قسمت سوم خطبه ۱۶۰.....
۲۳۲.....	۳.۱۲.۲.۴. مجاز در قسمت سوم خطبه ۱۶۰.....
۲۳۲.....	۳.۱۲.۳. تحلیل قسمت سوم خطبه ۱۶۰ از منظر آموزه‌های علم بدیع.....
۲۳۲.....	۳.۱۲.۳.۱. محسنات لفظی در قسمت سوم خطبه ۱۶۰.....
۲۳۲.....	۳.۱۲.۳.۱.۱. سجع در قسمت سوم خطبه ۱۶۰.....
۲۳۳.....	۳.۱۲.۳.۱.۲. مراعاة النظیر در قسمت سوم خطبه ۱۶۰.....
۲۳۳.....	۳.۱۲.۳.۱.۳. ایغال در قسمت سوم خطبه ۱۶۰.....
۲۳۳.....	۳.۱۲.۳.۲. محسنات معنوی در قسمت سوم خطبه ۱۶۰.....
۲۳۳.....	۳.۱۲.۳.۲.۲. تقابل در قسمت سوم خطبه ۱۶۰.....
۲۳۳.....	۳.۲.۳.۱۲.۳. تلمیح و اشارات قرآنی در قسمت سوم خطبه ۱۶۰.....
۲۳۴.....	فصل چهارم مصادیق شاخص اعرابی و بلاغی.....
۲۳۵.....	۴.۱. مقدمه.....

۲۳۶	.....	۴.۲. شاخص های اعرابی.....
۲۳۶	.....	۴.۲.۱. خطبه ۱۵۲.....
۲۳۶	.....	مورد اول.....
۲۳۶	.....	مورد دوم.....
۲۳۶	.....	مورد سوم.....
۲۳۷	.....	۴.۲.۲. خطبه ۱۵۳.....
۲۳۷	.....	مورد اول.....
۲۳۷	.....	مورد دوم.....
۲۳۸	.....	مورد سوم.....
۲۳۸	.....	مورد چهارم.....
۲۳۸	.....	مورد پنجم.....
۲۳۸	.....	مورد ششم.....
۲۳۹	.....	مورد هفتم.....
۲۳۹	.....	۴.۲.۳. خطبه ۱۵۴.....
۲۳۹	.....	مورد اول.....
۲۳۹	.....	مورد دوم.....
۲۳۹	.....	۲.۲.۴. خطبه ۱۵۵.....
۲۳۹	.....	مورد اول.....
۲۴۰	.....	مورد دوم.....
۲۴۰	.....	مورد سوم.....
۲۴۰	.....	۴.۲.۵. خطبه ۱۵۶.....
۲۴۰	.....	مورد اول.....
۲۴۰	.....	مورد دوم.....
۲۴۰	.....	مورد سوم.....
۲۴۱	.....	مورد چهارم.....
۲۴۱	.....	۴.۲.۶. خطبه ۱۵۷.....
۲۴۱	.....	مورد اول.....
۲۴۲	.....	مورد دوم.....

۲۴۲.....	مورد سوم.....
۲۴۲.....	۴.۲.۷. خطبه ۱۵۸.....
۲۴۲.....	مورد اول.....
۲۴۲.....	۴.۲.۸. خطبه ۱۵۹.....
۲۴۲.....	مورد اول.....
۲۴۳.....	۴.۲.۹. خطبه ۱۶۰.....
۲۴۳.....	مورد اول.....
۲۴۳.....	۴.۳. مصادیق شاخص بلاغی.....
۲۴۳.....	۴.۳.۱. خطبه ۱۵۲.....
۲۴۳.....	مورد اول.....
۲۴۳.....	مورد دوم.....
۲۴۴.....	مورد سوم.....
۲۴۵.....	مورد چهارم.....
۲۴۵.....	مورد پنجم.....
۲۴۵.....	۴.۳.۲. خطبه ۱۵۳.....
۲۴۵.....	مورد اول.....
۲۴۵.....	مورد دوم.....
۲۴۶.....	۴.۳.۳. خطبه ۱۵۴.....
۲۴۶.....	مورد اول.....
۲۴۶.....	مورد دوم.....
۲۴۷.....	مورد سوم.....
۲۴۷.....	مورد چهارم.....
۲۴۷.....	مورد پنجم.....
۲۴۷.....	مورد ششم.....
۲۴۸.....	۴.۳.۴. خطبه ۱۵۵.....
۲۴۸.....	مورد اول.....
۲۴۸.....	مورد دوم.....